

AICOM

CONSULTANCY | MANAGEMENT | COACHING

Door: Gea van Oortmarssen

Zelfregie en zelfredzaamheid: hoe ga je er in de praktijk mee om?

De huidige samenleving is gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en het zelf nemen van regie. Vaak worden zelfregie en zelfredzaamheid in één adem genoemd. En ook de uitwerking van de begrippen is niet eenduidig, zoals blijkt uit onderstaande voorbeelden. Daarbij wordt – ook al staat dit niet zo expliciet in de uitwerking van de begrippen - nadrukkelijk van burgers verwacht dat zij hun sociale omgeving inschakelen bij het geven van zorg en ondersteuning.

Onder zelfredzaamheid wordt in het kader van WMO verstaan: het in staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden.

Vilans ziet zelfredzaamheid als het vermogen van mensen om zichzelf te redden met zo min mogelijk ondersteuning en zorg. Het gaat dan om de sociale, fysieke en cognitieve vaardigheden van mensen om zichzelf te redden op alle levensterreinen.

Zelfregie betekent de autonomie om eigen beslissingen te nemen in het leven, eigen doelen vast te stellen. Zelf de regie houden wordt zowel door hulpverleners als door cliënten gezien als bepalend voor het slagen voor het hulpverleningsproces. En is voor de cliënt van belang voor het behoud van waardigheid.

In onze [trainingen](#) die we hebben ontwikkeld voor wijkteams komt de discussie over zelfredzaamheid en zelfregie ook vaak aan de orde.

De gemeente onderzoekt hoeveel ondersteuning een fysiek beperkte man nodig heeft om zichzelf te redden. De man woont samen met zijn partner. Als consulent bespreek je daarbij altijd wat het netwerk en in dit geval specifiek de partner kan doen. De man is van mening dat ondersteuning door zijn partner de gelijkwaardigheid in hun relatie ondermijnt en zijn kwaliteit van leven negatief beïnvloedt. Hoe zwaar laat je deze wens tot zelfregie wegen in de aanvraag voor ondersteuning? En kijken jullie daar binnen het team op dezelfde wijze naar? Onlangs heeft de rechter een [uitspraak](#) (pagina 11) gedaan n.a.v. een maatwerkvoorziening voor een jaar om een cliënt te ondersteunen bij het opbouwen van het sociale netwerk.

Consulenten hebben vaak de drive om te verzorgen en dan is consulent geneigd om de regie over te nemen. Dit noemen we de zogenaamde reparatiereflex, de natuurlijke reflex om meteen te helpen en klaar te staan voor de ander. In de praktijk zien we hoe goed het is om zich hiervan bewust te zijn en bespreekbaar te maken dat zorg afhankelijk maakt en zelfredzaamheid in de weg kan staan.

In de praktijk komt het regelmatig voor dat iemand geen hulp wil accepteren, terwijl het vanuit de optiek van de hulpverlener of omgeving juist wel wenselijk is om hulp te bieden. Wat doe je dan? Laat je het los of doe je er alles aan om in contact te komen en vertrouwen op te bouwen? Wij bespreken aan de hand van casussen de dilemma's waar consulenten in de praktijk mee worstelen.

Wil je meer weten over onze trainingen en ondersteuning die wij op locatie kunnen bieden? U kunt [contact](#) met ons opnemen of via info@aicom.nl of vul het contactformulier.

Save the date: op 8 november organiseert AICOM in samenwerking met Zorg voor Kennis een workshop over het sturen op zelfredzaamheid. Lees [hier](#) de vooraankondiging en wijze van inschrijving.